

Handläggare
Frida Lindroth
Telefon:08-508 230 41

Till
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd
2025-08-25

Underlag till förskolerapport 2025

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Innehållsförteckning

- 1 Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse 4**
  - 1.1 Frågor om förskolans reviderade läroplan 4
  - 1.2 Frågor om förskollärare i barngrupper 7
- 2 Arbete för fler barn i förskolan.....Fel! Bokmärket är inte definierat.**
  - 2.1 Frågor om närvaro 12
- 3 Språkutvecklande arbete 12**
  - 3.1 Frågor om språkliga svårigheter.....13
  - 3.2 Frågor om grundskolans återkoppling av Hitta språket 14
  - 3.3 Frågor om utbildningsinsatser för att höja personalens kunskaper i svenska språket 16
- 4 Systematiskt arbete med barnhälsa 18**
  - 4.1 Frågor om tilläggsbelopp 18
  - 4.2 Frågor om orosanmälan och samverkan 19

Anvisning

På uppdrag av kommunfullmäktige tas en årlig stadsövergripande rapport fram i syfte att på ett överskådligt och lättillgängligt sätt beskriva utvecklingen och kvaliteten i stadens förskolor oavsett regiform.

Rapportens innehåll fokuserar på:

- strategiskt viktiga områden på övergripande nivå
- kommunfullmäktiges budgetuppdrag för verksamhetsområdet förskola samt
- områden kopplade till förskolans nationella uppdrag

Stadsdelsnämnderna bidrar till rapportens innehåll med underlag kring frågeområden som berör den kommunala förskolan. Stadsdelsnämndernas underlag, tillsammans med andra relevanta underlag, ligger till grund för rapporten.

Frågeområden i årets anvisningar finns under rubrikerna:

- Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse
- Arbete för fler barn i förskolan
- Språkutvecklande arbete
- Systematiskt arbete med barnhälsa i förskolan

Stadsdelsnämndernas underlag lämnas i samband med tertialrapport 2 via särskild rapport i ILS:n.

Under varje rubrik i anvisningarna anges bakgrund till det berörda området samt ett antal frågor inom varje område. Anvisningarna anger även hur svaren ska redovisas.

Underlaget kan komma att kompletteras med dialoger mellan förskoleförvaltningen och stadsdelsförvaltningar i de frågor där en fördjupad förståelse behövs för att få helhetsbild av det som skrivs fram.

1 Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse

Anvisning

Bakgrund

I rapporten förskola i Stockholm 2024 beskrevs stadsdelsnämndernas målstyrning av nationell måluppfyllelse. I rapporten för 2025 följer förskoleförvaltningen i stället upp implementeringen av den reviderade förskolans reviderade läroplan som träder i kraft den 1 juli 2025. Under rubriken ligger även frågor om förskollärare i barngrupper.

Anvisning och frågor

Svara på frågorna nedan utifrån hur arbetet ser ut i stadsdelsområdet. Syftet är att få en bild av hur stadsdelsförvaltningen arbetar med att implementera den reviderade läroplanen för förskolan.

1.1 Frågor om förskolans reviderade läroplan

Anvisning

Frågor

Beskriv hur förvaltningen arbetar för att implementera förskolans reviderade läroplan.

- Hur planerar ni att genomföra implementeringen?

Utifrån

- arbetslagsnivå (undervisningsnivå)
- enhetsnivå (rektorsnivå)
- Stadsdelsnivå (huvudmannanivå)
- Vilka utmaningar ser ni i implementeringen?

Utifrån

- arbetslagsnivå (undervisningsnivå)
- enhetsnivå (rektorsnivå)
- Stadsdelsnivå (huvudmannanivå)
- Ser ni något behov av stöd eller samordning från förskoleförvaltningen?
  - Om ja, vilka?

Under denna rubrik beskrivs hur stadsdelsområdet arbetat med att implementera den reviderade läroplanen för förskolan, vars nya skrivningar träder i kraft 1 juli 2025. I avsnittet redogörs även för eventuella utmaningar som antas kunna uppstå i samband med implementeringen. Båda frågeställningarna hanteras utifrån de tre nivåerna; arbetslagsnivå, enhetsnivå och stadsdelsnivå.

Arbetslagsnivå: I den reviderade läroplanen betonas **förskollärares ansvar** i högre grad än i den tidigare upplagan. Förskjutningen i ansvar innebär att förskollärare i än högre utsträckning ansvarar för att de metoder och lärverktyg som används i undervisningen utgår från **vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet**. Det innebär att förskollärarna dels behöver ha kunskaper om vilka metoder och lärverktyg som är ändamålsenliga utifrån undervisningens syfte och dels ha kunskaper om hur de leder sina kollegor i det arbetet. I Hägersten-Älvsjös stadsdelsområde har samtliga förskollärare under perioden 2023 till 2025 genomgått utbildningen "Leda som arbetslag". Det är en kompetenshöjande insats som syftar till att ge förskollärarna verktyg att leda sina kollegor i undervisningens genomförande. Utbildningen har genomförts i samverkan med forskare från Uppsala universitet, och förskollärarna har uppgett att insatsen bidragit till att de blivit bättre både på att prioritera bland sina arbetsuppgifter och i att leda undervisningen. Stadsdelsförvaltningen bedömer att kompetensutvecklingsinsatsen "Leda som arbetslag" rustat stadsdelsområdets förskollärare väl inför det förtydligade uppdrag som framgår av den reviderade läroplanens skrivningar.

Utöver det som anges ovan så betonas **språkutvecklande undervisning** i den reviderade läroplanen. Inom stadsdelsområdet finns flertalet utbildade Språk, Läs- och skrivutvecklare (SLS) som bistår arbetslagen i det språkutvecklande arbetet. Utöver dessa funktioner satsar stadsdelsområdet på att bredda kompetensen hos samtliga medarbetare inom förskolan genom att kontinuerligt erbjuda fortbildningen "Flerspråkighet i förskolan". I nuläget har cirka 30 procent av medarbetarna genomgått utbildningen och till hösten kommer denna insats att intensifieras då antalet kursledare utökas. Utöver detta så genomfördes under 2024 en inventering av den litteratur som barnen erbjuds på förskolorna. Den reviderade läroplanen betonar vikten av att barn får ta del av flertalet litterära genrer och inventeringen bidrog till att förskolornas utbud kunde breddas med bland annat silence books, poesiböcker, kapitelböcker och böcker som faller under epitetet sakprosa.

Ytterligare ett område som tydliggörs i den reviderade läroplanen är det **hälsofrämjande arbetet**. Stadsdelsområdet arbetar med barns välmående utifrån psykiska så väl som fysiska aspekter och i arbetet betonas vikten av **lek och rörelse**. Förskolornas medarbetare betonar vikten av att barn erbjuds rikligt med tid till lek i stimulerande miljöer, och bedömningen är därför att leken ges stort utrymme i stadsdelsområdets förskolor. Under 2025 pågår ett arbete för att hitta verktyg som synliggör detta. Det är således inte leken i sig som behöver utvecklas utan snarare handlar det om att hitta sätt att synliggöra och följa denna viktiga del av förskolans utbildning.

Sammanfattningsvis kan konstateras att implementeringen på arbetslagsnivå är pågående tack vara redan initierade och genomförda insatser. Dessa har bidragit till att arbetslagen är väl rustade för möta läroplanens reviderade skrivningar. Rektorerna uppger att de inte ser några betydande utmaningar i införandet och de kommer diskutera den reviderade läroplanen med sina medarbetare under uppstartsdagarna i början av höstterminen. De bedömer att medarbetarna då möjligen kan ha frågor kring användandet av **digitala verktyg**, men att stadsdelsområdets ställningstagande för digitala verktyg kommer ge värdefull vägledning. Arbetet med att revidera dessa ställningstaganden beskrivs mer ingående under stadsdelsnivån.

Enhetsnivå- På enhetsnivå har förskolornas ledningsteam förberetts inför de reviderade skrivningarna i läroplanen genom en föreläsning där användandet av **digitala verktyg** i förskolan stod i fokus. Denna insats genomfördes inom ramen för ett kvalitetsforum i mars 2025. De har i samma forum även tagit del av en föreläsning där professor Sven Persson från Malmö universitet tydliggjort det vetenskapliga stödet för att pedagogiska relationer av hög kvalitet bidrar både i det hälsofrämjande arbetet och till att barn utvecklar generiska förmågor med betydelse för framtida skolgång. Insatsen har bidragit till att förskolornas ledningsteam i högre grad har förståelse för den **vetenskapliga grund** som begreppet utgår från, samt varför det är viktigt att barn erfar pedagogiska relationer av hög kvalitet.

Förskolornas ledningsteam har även haft möjlighet att delta under **Skolverkets fortbildningsdag** i juni då den reviderade läroplanens olika delar presenterades.

Stadsdelsområdets skolchef har haft dialog med rektorerna kring den reviderade läroplanen, och dess implementering. I dessa samtal har ingen oro för eventuella svårigheter i samband med implementeringen framkommit. Det har däremot konstaterats att användandet av digitala verktyg behöver ses över, och i det resonemanget inkluderas även de digitala tjänster som förskolorna för närvarande nyttjar. I och med att stadsdelsområdets ställningstaganden för digitala verktyg ska revideras under hösten så uttrycker rektorerna tillförsikt till att dessa frågor ges utrymme i den processen. De bedömer även att ställningstagandena kommer vara värdefulla i deras dialog med vårdnadshavare.

Stadsdelsnivå – På stadsdelsnivå har verksamhetsutvecklare och strateger tillsammans med skolchef gått igenom den reviderade läroplanen när dokumentet blev tillgängligt i mars månad. Det kunde då konstaterats att flertalet skrivningar som framkommit redan i det första förslaget kvarstod, och att insatser som påbörjats gentemot dessa områden bidragit till att implementeringen redan kommit långt i stadsdelsområdets förskolor. Den **vetenskapliga grunden** har stärkts i och med att det tydliggjorts viken vetenskaplig grund som det systematiska kvalitetsarbetet utgår från. Dessutom har stadsdelsområdet redan flera förskolor som ingår i praktisknära forskningsprojekt tillsammans med forskare vid Stockholms universitet och Södertörns högskola. Det är något som bidrar till att **forskningslittraciten** utvecklas, vilket ger medarbetare på alla tre nivåerna ökad förståelse för hur forskningsresultat kan tolkas och större inblick i de villkor som gäller vid framtagande av forskning. Framöver fortgår detta arbete med hjälp av Skolverkets kunskapsöversikt "Att ställa frågor och söka svar".

Den reviderade läroplanen förtydligar förskolans **hälsofrämjande uppdrag**, och som ett led i det förtydligade uppdraget har en **koststrateg** anställts. Sedan tidigare har stadsdelen tillgång till barnpsykolog, talpedagog och specialpedagog. Koststrategen kommer bidra till att stöd utifrån hälsofrämjande aspekter kan ges till förskolorna utifrån ett ännu bredare perspektiv.

Då den reviderade läroplanen tydliggör **förskollärares ansvar** så strävar förskoleavdelningen efter en fortsatt hög andel förskollärare i stadsdelsområdets förskolor. En hög andel förskollärare innebär att förskollärarna har goda förutsättningar att leda undervisning samt ges möjlighet till att modellera undervisningsutövning till kollegor i arbetslaget.

Under hösten kommer arbetet med att synliggöra leken fortgå och även stadsdelsområdets ställningstaganden för **digitala verktyg** kommer att ses över utifrån läroplanens nuvarande skrivningar. Eftersom de nya skrivningarna tydliggör att barn ska få möjlighet att utveckla förståelse för **teknik** som de möter i vardagen så kommer möjligheterna till att arbeta med STEM ses över (STEM står för science, technology, engineering, och mathematics). Förvaltningen ser inga uttalade utmaningar i implementeringsarbetet, men då den mediala bilden stundtals ger en något vinklad bild av hur digitala verktyg används i förskolan så framträder ett behov av att ge tydlig information till barnens vårdnadshavare kring hur vi arbetar. I och med att läroplanen numera tydliggör att enbart **analogt lärmaterial** bör användas tillsammans med barn under två år så aktualiseras också frågor kring bland annat åldersblandade grupper och de yngre barnens delaktighet i dokumentationsarbetet. Dessa aspekter kommer tas hänsyn till när ställningstaganden för användandet av digitala verktyg revideras.

Som en del i implementeringsarbetet har verksamhetsutvecklare och strateger på förskoleavdelningen deltagit i **Skolverkets fortbildningsdag** som hölls 2 juni.

I implementeringsarbetet ser förskoleavdelningen ett behov av att förskoleförvaltningen fortsätter att stödja stadsdelarna i det språkutvecklande arbetet samt i att utveckla samarbeten för praktisk forskning. Därutöver vore det intressant med ett stadsövergripande stöd som innefattar arbetet med STEM i förskolan.

1.2 Frågor om förskollärare i barngrupper

Tabell 1.1

Anvisning

Fyll i tabellen

Mätdatum är tertialrapport 2, uppgifter kan hämtas via beräkningsmodellen.

Med antal barngrupper avses, i enlighet med Skolverkets definition, den konstellation som barn vistas i större delen av dagen.

Enligt *Skollagen* 2 kap. 13, 15 §§ ska en legitimerad förskollärare ansvara för den undervisning som han eller hon bedriver.

	2025 (halvår)
Antal barngrupper totalt	360
Antal barngrupper som saknade legitimerad förskollärare	4

Anvisning**Frågor**

- Har det skett några förändringar i vilka åtgärder som vidtas då legitimerade förskollärare saknas i en barngrupp i jämförelse med 2024?
  - Om ja, beskriv förändringen.

I Hägersten-Älvsjö stadsdelsområde saknar 4 stycken avdelningar förskollärare, vilket i procent innebär att drygt en procent av avdelningarna inte har en legitimerad förskollärare. Det finns utarbetade rutiner för hur ledningen då ska säkerställa att även de barn som går i grupper som saknar förskollärare får ta del av undervisning som planeras av förskollärare. Dessa rutiner har inte förändrats sedan 2024.

Anvisning**Bakgrund**

Sedan den 1 juli 2023 gäller ändringar i Skollagen[1] som ålägger alla kommuner att arbeta för att fler barn ska gå i förskolan. Ansvaret består av två delar: *Uppsökande verksamhet* 12 a § och *Ett särskilt erbjudande om plats för bättre språkutveckling i svenska* 14 a §. Lagändringen syftar till att tidigt förbereda barn för fortsatt utbildning med särskilt fokus på stärkt språkutveckling och goda kunskaper i det svenska språket.

Regelbunden uppföljning för att identifiera vilka barn som inte är inskrivna i förskola och fördjupade kunskaper om orsakerna bakom, är viktigt för att kunna utforma insatser som bidrar till ökad inskrivningsgrad.

Därutöver blir frågan om barns faktiska närvaro blivit en alltmer aktuell fråga.

[1]SFS2022-833.pdf (svenskforfattningssamling.se)

Tabell 2.1**Anvisning**

Fyll i tabellen

Svara på frågorna utifrån den information som fås fram via sökning i BER och stadsdelsförvaltningens egna rutiner. Finns ej data lämna fältet tomt.

Fråga	2023		2024		2025
	VT	HT	VT	HT	VT
Antal barn fyllda tre år som inte var inskrivna i förskolan, 10 april respektive 10 oktober.	-	72	116	130	88

Tabell 2.2
Anvisning

Fyll i tabellen

Fråga	2023	2024	2025
Antal familjer som via uppsökande verksamhet, 12 a §, har fått information om förskolans syfte och barns rätt till förskola	72	219	88

Tabell 2.3
Anvisning

Fyll i tabellen

Hur delgavs informationen? Kryssa om ja	2024	2025
Informationsutskick	x	x
Telefonsamtal		
SMS		
Hembesök		
Riktade informationsträffar till vårdnadshavare med barn som vid tre års ålder inte är inskrivna i förskolan		
Informationsträffar för specifika målgrupper, om ja ge exempel på målgrupper under övrigt.		
Andra personliga möten, om ja ge exempel under övrigt.		x
Övrigt	Köhandläggare och rektorer besöker de öppna förskolorna/introduktionsförskola.	

Anvisning**Frågor**

- Har ni identifierat familjer ni inte fått kontakt med via den uppsökande verksamheten? Svara Ja/Nej

Om ja –

- Hur många familjer handlar det om?
- Hur identifierade ni dessa?
- Genomförde ni några särskilda åtgärder utifrån informationen om de identifierade familjerna ni inte fått kontakt med?
- Finns det rutiner för att hantera misstanke om att barn eller familjer inte är bosatta på de adress de är folkbokförda på? Svara Ja/Nej
- Har det skett några förändringar i det uppsökande arbetet jämför med 2024?
  - Om ja - vilka?
- Har ni följt upp effekter av det uppsökande arbetet i år? Om ja - vad visar uppföljningen?

Hägersten-Älvsjö stadsdelsområde har inte identifierat familjer som inte nåtts av den uppsökande verksamheten.

Under 2025 har stadsdelsområdet utvecklat det uppsökande arbetet jämfört med föregående år. Förändringen innebär att förskoleavdelningens köhandläggare numera regelbundet besöker de öppna förskolorna och introduktionsförskolorna i stadsdelsområdet. Syftet med denna aktivitet är att vårdnadshavare ska få möjlighet till direkt dialog med köhandläggarna. Vid dessa besök deltar även representanter från våra olika förskolor som berättar för vårdnadshavarna om förskolan, dess verksamhet och dess rutiner.

Detta arbete påbörjades under våren 2025 och det är än så länge för tidigt att skönja några effekter. Då detta bedöms vara ett långsiktigt arbete så kommer insatserna fortgå under hösten.

Tabell 2.4
Anvisning

Fyll i tabellen

Fråga	2023	2024	2025
Antal barn som blev erbjudna och reserverade en plats i förskolan utifrån att 1. Barnet har vistats i Sverige i högst fem år, eller 2. Barnet är född i Sverige, men vårdnadshavarna är födda utomlands och har vistats i Sverige i högst fem år.	0	2	8
Blev även andra barn i behov av förskola för att utveckla sin svenska erbjudna och reserverade en plats i förskolan? Om ja, skriv antal.			
Hur många vårdnadshavare tackade ja till den reserverade platsen?	0	0	0
Hur många vårdnadshavare lämnade inget besked?	0	0	0

Anvisning
Fråga

- Hur inhämtar ni information om vilka barn som ska erbjudas och reserveras en plats i förskolan utifrån barnets eller vårdnadshavarnas vistelsetid i Sverige?

Denna information inhämtas genom folkbokföringen

1.3 Frågor om närvaro

Anvisning

Frågor

- Hur stor andel av stadsdelsförvaltningens förskolor använder Tempus system för närvarorapportering?
- Om ni använder närvarostatistik i ert systematiska kvalitetsarbete beskriv hur utifrån
  - arbetslagsnivå (undervisningsnivå)
  - enhetsnivå (rektorsnivå)
  - stadsdelsnivå (huvudmannanivå)
- Har ni någon definition av problematisk oregelbunden närvaro i förskolan?
  - Om ja, hur är den formulerad?

I Hägersten-Älvsjö stadsdelsområde använder samtliga kommunala förskolor tempus system för närvarorapportering. Ett användande av närvarostatistiken i det systematiska kvalitetsarbetet har påbörjats i och med att dessa underlag numera används för att nyansera bilden av barngruppernas storlek. Än så länge används dessa underlag enbart på stadsdelsnivå.

Det finns enheter inom stadsdelsområdet som använder statistik från tempus närvarorapportering för att planera aktiviteter som framgår av stadsdelsområdets verksamhetsplan. I dessa fall har underlagen använts för att anpassa tider för nätverk utifrån de dagar och tider då det är färre barn närvarande på förskolan.

I nuläget har inte stadsdelsområdet inte någon definition av vad oregelbunden närvaro i förskolan innebär.

Anvisning

Bakgrund

Det språkutvecklande arbetet har flera dimensioner. Frågorna till underlaget till årets rapport handlar om tre områden: kompensation för barns språkliga svårigheter, grundskolans återkoppling av *Hitta språket* till förskolan samt utbildningsinsatser för att höja personalens kunskaper i svenska språket.

1.4 Frågor om språkliga svårigheter

Anvisning

Bakgrund

Hos de alla flesta barn utvecklas tal och språk utan problem oavsett om barnet har ett eller flera språk. Språkliga svårigheter finns av olika slag och kan vara mer eller mindre allvarliga eller komplexa. Några barn har stora svårigheter som till exempel vid språkstörning. Andra barn har språkliga utmaningar som kanske försvinner med tiden, till exempel då barnet lär sig ett nytt språk.

Anvisning

Frågor

- Kartlägger förskolan varje barns språkutveckling systematiskt?
  - Om ja, beskriv hur kartläggningen går till.
- Finns det särskilda rutiner för att identifiera rätt stöd till barn som bedöms ha språkliga utmaningar?
  - Om ja, beskriv rutinen.
- Har förskolorna tillgång till specialpedagogiskt stöd inom språkutveckling?
  - Om ja, beskriv hur.
- Hur många barn på förskolor inom stadsdelsområdet har logopedkontakt? Svara med antal.
- Bedömer förvaltningen att behovet av stöd för att möta språkliga svårigheter hos barn förändrats sedan 2022?
  - Om ja – beskriv hur.

I Hägersten-Älvsjö stadsdelsområde finns ett erbjudande till förskolorna om att materialet språkdomäner i kombination med språksamtal kan användas för att följa barns språkutveckling. I stadsdelsområdets digitala språkprogram finns information om hur språkdomänerna ska användas och vad som är syftet med dem. Barnhälsoteamet anordnar även terminsvisa fortbildningsinsatser för de medarbetare som önskar mer kunskap om språkdomäner. I samband med årets T1 uppföljning rapporterar 64 procent av förskolorna (47st av totalt 74st) att de systematiskt använder verktyget för att följa barns språkutveckling.

Under uppföljningen framkom även att det fanns medarbetare som signalerar att verktyget kan vara krångligt att använda samt att det är svårt att systematiskt följa effekterna. Med anledning av denna återkoppling kommer det under 2026 genomföras en översyn av verktyget. De förskolor som inte använder språkdomäner har istället möjlighet att följa barns språkutveckling genom det pedagogiska kartläggningsmaterial som stadsdelens

barnhälsoteam tagit fram. Kartläggningsmaterialet innehåller avsnitt om språk, tal och kommunikation som gör det möjligt att följa förutsättningar för språkutveckling på både grupp- och individnivå.

Det pedagogiska kartläggningsmaterialet används av stadsdelsområdets barnhälsoteam som ett led i arbetet med att identifiera barn som bedöms ha språkliga utmaningar. Rutinerna för att identifiera barn med språkliga utmaningar genomförs på följande sätt.

När medarbetare på förskolan anser att de behöver stöd kring ett barn som bedöms ha språkliga utmaningar skickas en ansökan om handledning till stadsdelens barnhälsoteam. Den pedagogiska kartläggningen ska bifogas ansökan. Utifrån ansökans utformning gör barnhälsoteamet en bedömning av vad som kan vara relevant stöd i det aktuella fallet, och stöd till medarbetarna på förskolan kan ges av till exempel teamets talpedagog. För att identifiera barn med språkliga utmaningar ställs frågan om barns språkliga utveckling också i samband med de terminsvisa barnhälsokonferenserna. Om det vid en barnhälsokonferens framkommer att ett barn bedöms ha språkliga utmaningar så följs det upp av barnhälsoteamet efter konferensen, och stödinsatser erbjuds utifrån behov som framgår. Barnhälsoteamet har tidigare uttryckt en oro över att barn med språkliga utmaningar inte uppmärksammas tillräckligt tidigt. Med anledning av detta följer stadsdelsområdet numera systematiskt upp de barn vars språkliga utmaningar inte uppmärksammats förens barnet fyllt fyra år. Uppföljningen syftar till att antalet barn med språkliga utmaningar som inte uppmärksammats på barnhälsokonferens fören de fyllt fyra år ska minska.

Stadsdelsområdets förskolor har tillgång till både specialpedagogiskt stöd samt stöd av talpedagog för att möta barns språkliga utmaningar. Stöd ges både i form av handledning och genom utbildningar som är tillgängliga för medarbetare inom samtliga förskolor i stadsdelsområdet. För närvarande är det cirka hundra barn i stadsdelsområdet som har kontakt med logoped. Under året har en rutin som förenklar samverkan mellan stadsdelsområdets talpedagog och barnets logopedkontakt utvecklats. Det har bidragit till att talpedagogen i högre utsträckning kan ta del av logopedens utredning och därigenom erbjuda stödinsatser som är än mer skraddarsydda för just detta barn.

Inom stadsdelsområdet görs bedömningen att behovet av stöd för att möta barns språkliga utmaningar har ökat sedan 2022. Bedömningen grundar sig på att barnhälsoteamet kan se en kontinuerlig ökning av ansökningar om handledning, kompetensutveckling och tilläggsbelopp som grundar sig i språkliga utmaningar.

1.5 Frågor om grundskolans återkoppling av Hitta språket

Anvisning

Bakgrund

Stadens riktlinjer för övergångar mellan förskola och förskoleklass [1] syftar till att säkerställa en väl fungerande övergång mellan förskolan och skola. Riktlinjerna har ett särskilt fokus på språkutveckling genom återkoppling av *Hitta språket*.

[1] Riktlinjer för övergångar mellan förskola, förskoleklass, skola och fritidshem i Stockholms stad.

Anvisning

Frågor

Enligt riktlinjerna ska skolan vid dialogmötet redovisa resultaten från senaste års kartläggning med Skolverkets obligatoriska material *Hitta språket* [1]. Utgå från den senaste kartläggningen ni tagit del av, när ni besvarar frågorna nedan.

- Hur delger förskolan det språkutvecklande arbetet till grundskolan?
- Hur har skolan återkopplat resultat om barns språkutveckling till förskolan?

Om ja -

- Vilka generella resultat om barns språkutveckling har återkopplingen visat? (Om ingen återkoppling getts ange det i svaret)
- Hur väl stämmer förskolans uppföljningar med skolans återkoppling?

[1] <https://www.skolverket.se/undervisning/forskoleklassen/kartlaggning-i-forskoleklassen>

I Hägersten-Älvsjö stadsdelsområde finns en upparbetad rutin för samverkan med grundskolorna i barns övergång från förskola till förskoleklass. I början av året träffas representanter för verksamheterna och planerar datum, tider och övergripande innehåll för årets samarbete kring det språkutvecklande arbetet. Då detta samarbete nu fortskridit under några år framkom i början av 2025 synpunkter på att det blir många upprepningar eftersom det ofta är samma representanter från skolan som deltar vid mötena. Synpunkter ledde till ett beslut om att förskolan i huvudsak delger de delar av det språkutvecklande arbetet som har utvecklats jämfört med föregående år. Därtill delger förskolan information som kan härledas till något av årets utvecklingsområden. Under detta år har exempelvis leken som verktyg i förskolans språkutvecklande arbete fokuseras under vårens möte. Under hösten ger skolorna återkoppling till förskolorna. Utöver en generell återkoppling av *Hitta språket* så kommer de också berätta om hur barnen fått möta lek som språkutvecklande verktyg i förskoleklassen. Det blir således en spegling av det fokusområde som förskolorna berättat om under våren. Stadsdelsområdet har fortsatta utmaningar i att hitta relevanta former för systematisk återkoppling av resultaten från de obligatoriska kartläggningarna i förskoleklassen (*Hitta språket* och *Hitta matematiken*). Möjligen kan svårigheterna vara kopplade till att skolan och förskolan tillhör två olika förvaltningar. Stadsdelsförvaltningen ser en nytta i att kartläggningmaterialet återkopplas statistiskt och att resultatet i den återkopplingen går att härleda till den förskola där barnet tidigare gått. Resultaten skulle därigenom kunna följas på förskolenivå, men inte på individnivå. Eftersom barn i förskola inte har några uppnåendemål är det inte relevant för förskolan att veta hur enskilda barn presterar, men underlaget skulle ge

värdefull information om hur undervisningen i svenska respektive matematik fungerat på stadsdelsområdets förskolor. Med hjälp av underlaget kan även variationer över tid synliggöras. Det kan i sin tur bidra till en bild av barns förändrade kunskaper och därmed utgöra underlag för att synliggöra hur förskolans undervisning bidragit till barns språkutveckling och till deras matematiska förståelse.

Stadsdelsområdet ser behov av en utökad samverkan mellan förskoleförvaltningen och utbildningsförvaltningen i denna fråga.

1.6 Frågor om utbildningsinsatser för att höja personalens kunskaper i svenska språket

Anvisning

Bakgrund

Utbildningsinsatser för att höja personalens kunskaper i svenska språket har pågått och/eller pågår i alla stadsdelar.

Avslutade och pågående insatser beskrivs ge varierande resultat. Det kvarstår utmaningar att hitta rätt former för utbildningsinsatser som även ger effekter på undervisningen kvalitet. Bedömningen av nivån av tillräcklig språklig kompetens är också svår då det saknas nationella riktlinjer på området.

Personalens kunskaper i svenska språket är ett utvecklingsområde som lyfts i den samlade strategin för kompetensförsörjning inom förskolan och i årets budget och fortsätter följas upp av förskoleförvaltningen.

Anvisning

Frågor

- Hur identifieras medarbetare som bedöms vara i behov av kompetensutvecklingsinsats inom svenska språket?
- Har det skett några förändringar i vilka insatser ni erbjuder jämfört med 2024?
  - Om ja - vilka?
- Har effekter av insatserna följts upp i år?
  - Om ja - vad visar uppföljningen?
- Vilka insatser planeras framåt?
- Vilka ytterligare behov av stöd eller insatser för den aktuella gruppen har identifierats?

Det är rektor som identifierar de medarbetare som bedöms vara i behov av kompetensutvecklingsinsatser i svenska språket. Rektors bedömning grundar sig på upplevelsen av om medarbetaren har svårt att genomföra sitt uppdrag på grund av bristande svenskt språk.

Stadsdelsområdet har tidigare erbjudit medarbetare utbildning via Hermods. Under 2025 har en ny chefsstruktur bidragit till att många rektorer och biträdande rektorer har nya medarbetare. På grund av detta har dessa kompetensutvecklande insatser tillfälligt pausats. Framöver behöver stadsdelsområdet identifiera vilken kompetensutveckling som är mest gynnsam för medarbetare som bedöms vara i behov av detta.

Tabell 3.1
Anvisning

Fyll i tabellen

Svara utifrån stadsdelsövergripande nivå. Om uppgifter inte finns lämna fältet tomt.

Fråga	2023	2024	2025
Antal medarbetare som av rektor har bedömts behöva kompetensutveckling i svenska, totalt för stadsdelsområdet		67	Den nya chefsstrukturen har inneburit en rotation av de förskolor som respektive rektor ansvarar för. Av den anledningen finns i dagsläget inga aktuella siffror för 2025.
Antal medarbetare som har genomfört någon form av kompetensutveckling inom svenska	13	13	

2 Systematiskt arbete med barnhälsa

Anvisning

Bakgrund

Begreppet barnhälsa implementeras som ett samlingsbegrepp för att beskriva förskolans arbete för att främja barn fysiska, sociala och psykiska välbefinnande och utveckling. Samtliga stadsdelar framhåller barnhälsa som ett prioriterat utvecklingsområde.

Förskoleförvaltningen följer upp arbetet med barnhälsa på stadens förskolor för att identifiera utvecklingsområden, behov av övergripande insatser samt behov av gemensamma riktlinjer, rutiner och samverkan.

Anvisning

Frågor

Svara på frågorna nedan utifrån stadsdelsövergripande nivå. Beskriv skillnader och likheter i arbetssätt inom stadsdelsområdet.

- Har det skett några förändringar i arbetet med det socioekonomiska tilläggsbeloppet jämfört med 2024?
  - Om ja - vilka?
- Har det skett några förändringar i arbetet med fördelning av tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd jämfört med 2024?
  - Om ja - vilka?

2.1 Frågor om tilläggsbelopp

Anvisning

Frågor

- Vilka behov beskrivs i de ansökningar som beviljas? Ange de fem vanligaste.
- Vilka stödinsatser är vanligast förekommande? Ange de fem vanligaste.

Av beviljade tilläggsbeloppsansökningar framgår att följande behov är frekvent återkommande:

- Neuropsykiatriska funktionshinder, så som exempelvis autism, språkstörning eller ADHD

- medicinska diagnoser, så som exempelvis intellektuell funktionsnedsättning, diabetes, epilepsi eller blödarsjuka
- Barn som har ett utåtagerande beteende
- Barn med social problematik, så som exempelvis oro eller en dysfunktionell familjesituation

De stödinsatser som vanligen erbjuds är handledning, kompetensutveckling i form av fortbildning samt tilläggsbelopp.

Tabell 4.1

Anvisning

Fyll i tabellen

Fråga	2024	2025 (halvår)
Antal inkomna ansökningar om extraordinärt stöd i stadsdelsområdet	480	182
Antal beviljade ansökningar om extraordinärt stöd i stadsdelsområdet	272	171

2.2 Frågor om orosanmälan och samverkan

Anvisning

Bakgrund

Utifrån rapporten 2024 framgår att arbetet med att utveckla processer för orosanmälningar i förskolan hänger ihop med samverkan med socialtjänsten. Därför ligger frågorna tillsammans.

Anvisning

Frågor

- Har ni reviderat rutinerna för orosanmälningar det senaste året?
  - Om ja, på vilket sätt?
- Hur fungerar samverkan med socialtjänsten i fråga om orosanmälningar?

Stadsdelsområdet har inte reviderat rutinerna för orosanmälningar under det senaste året.

Samverkan med socialtjänsten i Hägersten-Älvsjö är mycket god. Under de terminsvisa samverkansdagarna som anordnas för såväl förskolornas ledning som för socialtjänst och

region och polisen, står bl.a. orosanmälningar i centrum. Stadsdelens förskolepsykolog tog våren 2024 fram ett flertal foldrar som bl.a. behandlar frågan om orosanmälningar och riktar sig till förskolans pedagoger. Socialtjänsten har använt sig av dessa foldrar för sina socialsekreterare. Stadsdelsområdet håller vidare på att ta fram informationsfilmer i samverkan mellan förskola och socialtjänst som bl.a. behandlar frågan om orosanmälningar; en film som riktar sig till medarbetare inom förskolan och en som riktar sig till förskolans vårdnadshavare.

Sedan 2024 följs också medarbetarnas kunskaper om orosanmälningar upp systematiskt med hjälp av en enkät där medarbetarna bedömer sina egna kunskaper i frågor som rör bland annat brott mot barn och orosanmälningar.

Tabell 4.3

Anvisning

Fyll i tabellen.

Med ”formaliserad samverkan” menas att samverkan är systematiserad och inte beroende av enskilda personer och kontakter.

Formaliserad samverkan finns med:	Om ja, sätt ett X
Socialtjänsten	x
BVC	x
BMM (tidigare MVC)	x
Habilitering	x
BUP	x
Logopedier	x
Polis	x
Övrigt	

Anvisning**Frågor**

- Har organisationen för samverkan med nämnda aktörer förändrats i jämförelse med 2024?
  - Om ja, beskriv hur.
- Har uppföljning av samverkansformerna genomförts tillsammans med samverkansparterna?
  - Om ja, vad visar den?
- Vad bedömer ni fungerar bra i samverkan och varför?
- Vilka utvecklingsbehov har ni identifierat?

Samverkan med de aktörer som framgår av listan ovan har förändrats i jämförelse med föregående år. Samverkan har både vidareutvecklats och formaliserats sedan 2024 i form av inrättandet av en lokal samverkansgrupp. I gruppen ingår representanter för socialtjänsten (mottag, utredning, LSS, familjestödsenheten) rektorer för förskolan, stadsdelens barnhälsoteam, verksamhetsutvecklare och BVC. Den lokala samverkansgruppen ansvarar bl.a. för de terminsvisa samverkansdagarna som anordnas för rektorer/bitr. rektorer samt medarbetare och ansvariga inom socialtjänsten och regionen. Ingen formaliserad uppföljning av denna samverkan har skett, men en enkät planeras att skickas ut till deltagarna i stadsdelens samverkansdagar under hösten 2025.

Den utökade samverkan som beskrivs ovan bedöms fungera bra tack vare systematiken som har bidragit till att kontaktvägarna verksamheterna emellan blivit kortare. Tack vare att medarbetare hos de olika aktörerna har börjat lära känna och förstå varandras verksamheter bättre, har samarbetet utvecklats och blivit lättare.

Ett utvecklingsbehov som har identifierats är att förskolan endast sporadiskt använder sig av SIP, varpå detta är något förskolans ledningsteam behöver lära sig mer om och vidareutveckla. En stor vinst med den utökade samverkan som kommit till stånd tack vara insatser som beskrivs ovan är att alla olika aktörer som förskolorna behöver samverka med blir kända för verksamheterna. Under samverkansdagarna bjuds därför fler och fler ”nya” aktörer in i syfte att vidga kontaktytorna och bygga vidare på ”lära-känna-trädet”.